

DELAWSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.
 Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
 Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica —
 Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
 Ne frankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter
 nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega zna-
 čaja stane beseda Din 1.—. V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta
 Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša
 mesečno Din 10.—, za tuzetstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 41

Sobota, 25. maja 1935

Leto X

Sodelovanje dveh svetov

Pakt in vojaški dogovor z Rusijo

Mednarodni gospodarski razlog razvoja.

Marsikdo opazuje sedanje mednarodne dogovore ali pakte ob presečenju ali pa tudi z bojznijo. Zlasti je ogorčen zaradi dogovorov katoliški klerikalizem in povprečna inteligenca, ki je zajemala svoje znanje iz virov demagoške propagande proti socializmu in sama nima potrebne nadarjenosti ne duhovne kritičnosti, da bi ločila jedro od lažljivih fraz. V velikem številu pripadajo danes tem indiferentnim krogom tudi srednji stanovi, ki nimajo v splošni razvoj življenja nobenega vpogleda in poznajo le svojo sebičnost ter žrtvujejo za to svojo socialno čutečnost, svojo poštenost in svojo zavest, da so člani družbe, kateri bi morali doprinesiti svojo obolost, da se splošni socialni položaj čim bolj izboljša. Od ljudi s takimi duševnostmi ne moremo pričakovati problematičnega razglabljanja o vzrokih družabnih razmer niti ne, da bi se iskreno posvetili problemu življenja in razvoja človeške družbe bodisi kulturno ali gospodarsko.

To velja predvsem za splošno javno mnenje, ki je sad kapitalistične vzgoje.

Sklenitev francosko-ruske zveze in skoraj enake zveze med Čehoslovaško in Rusijo pa pomeni novo grupacijo držav v Evropi, ki prinese prav kmalu razjasnitev evropske situacije.

Ustvarjata se s tem tabora na eni strani imperialističnega fašizma in reakcije, na eni pa miru in napredka.

Ta grupacija evropskih držav je danes na pohodu. In, če ni s tem nič drugega doseženega, je dogodek pomemben, ker druzi dva svetova v razvoju današnje človeške družbe. Napredna kapitalistična Francija in socialistična Rusija si podajata roko v obrambo kulturnih in gospodarskih pridobitev, ki jih ogroža preteča evropska fašistična anarhija kot neposredna posledica diktatorske reakcije.

Anglija se v evropske razmere ne mara vmešavati, ker ima posla s svojimi kolonijami, ipak se slaša s politiko Francije v tem vprašanju.

Najbolj interesantno je, da se je tudi Rusija sprijaznila z aktivnim sodelovanjem s kapitalističnimi državami, to je, da je pristala na kompromis z današnjim gospodarskim sistemom. Ne moremo si misliti, da bi Rusija izdala svoj princip, da bi hotela opustiti svoj državni socializem, pač pa mora imeti tehtnejše razloge za izpremembo svoje taktike.

Rusija je s tem opustila princip »rušenja obstoječega«

ter se pridružila načelu, ki ga socialisti zagovarjajo, da je namreč treba čuvati pridobljene kulturne in gospodarske dobrine in omogočiti razvoj družbe, ne le lokalno, ne le v posameznih deželah, marveč mednarodno, ker sta kultura in gospodarstvo ob današnjem razvoju mednarodni, svetovni problem.

Najnovejši mednarodni dogovori utrjujejo varnost miru. Prav tako, ker je mogoč razvoj le v miru in ob mednarodnem sodelovanju. V tem tiči ožmen taktični preokret v ruski mednarodni politiki — priznanje mednarodne demokracije.

Italijansko vojno navdušenje splahneva

Uradna italijanska poročila pravijo, da je mobilizacija treh letnikov in dveh fašističnih divizij zbudila v prebivalstvu navdušenje ter da so v Abesinijo vkrcane čete prav dobre volje.

To pa ne bo resnica.

Prebivalstva se pa polasča strah pred vojno. Narod je siromašen, da nič bolj, sedaj naj pa še vojna poslabša položaj. V gospodarstvu se že kažejo tipični pojavi, ki spremljajo vsako vojno: pomanjkanje življenjskih potrebščin in z njim draginja. Cene so že jako porasle, in sicer od deset centezimov do nekaj lir. Strahovito so porasle cene lesa. Kubični meter lesa, ki je pred nekaj tedni veljal še 30 lir, velja že 60 lir.

Položaj v Italiji postaja zaradi vojne napetosti vsak dan bolj kritičen v gospodarskem, socialnem, toda tudi — v političnem oziru.

Anglija se protivi vojni med Italijo in Abesinijo in pritožba Abesinije se te dni obravnava v svetu Društva narodov. Anglija ima jako hudo orožje v rokah proti vojni, ker ima pravico zapreti Sueški kanal za prevažanje vojske in vojnega materiala. Angleška javnost se za tak ukrep že zavzema.

Čehoslovaške parlamentarne volitve

»Pravo Lidu«, glasilo čehosl. soc. dem. stranke, pravi:

Najprej ugotavlja lepi uspeh čehoslovaške delavske stranke in zmago koalicijske politike. (Demokracije. Op. ur.) Na preizkušnji je bila koalicijska politika, demokracija. Stanje obeh največjih koalicijskih strank je ostalo neizpremenjeno, in to v tem težkem času nekaj pomeni. Nacionalno združenje je izgubilo v primeri s prejšnjim zastopstvom. Resen dogodek je vsekakor hipna porast Henleinove stranke. Ta porast ni primeren in ne zdrav, zakaj Henleinova stranka deluje s političnim terorjem ob toleranci odgovornih faktorjev. Vendar Henlein še ni vsega dosegel: uničil še ni popolnoma vseh drugih nemških strank, kar je njegov totalitni ideal. Nikakršnega vzroka ni, da bi ne nadaljevali dosedanje koalicijske politike. Henlein se bo kmalu prepričal, da demokracije in republike ne more nič več terorizirati. Uverjeni smo z gotovostjo, da republika Henleina ne bo prosila za podporo in ker se bo nje avtoriteta dvignila, bo ob tej priliki čuvala vsaj nemško delavstvo, ki pa čvrsto podpira republiko in demokracijo. Komunisti so obdržali svojih 30 mandatov. Njih volilce je Henlein pohrustal, dobili pa so na vzvodu nadomestilo. Komunisti bodo morali kmalu povedati, kako si mislijo borbo proti fašizmu. Z opozicionalno negacijo še ni bilo nobene protifašistične zmage.

Nemški brambni zakon uveljavljen

Dne 11. t. m. je nemška vlada sklenila in objavila novi brambni zakon, o katerem se je že dolgo razpravljalo tudi v mednarodni politiki. Službena doba je enoletna s splošno vojaško dolžnostjo. Židi smejo služiti v vojski samo ob vojnem času.

Vojaško službo (pri delih) morajo opravljati tudi žene. Vojaška dolžnost traja od 18. do 45. leta. Nad 45. leti stari državljani tvorijo črno vojsko. Zakon je stopil takoj v veljavo. — To je predvojna vojaško-imperialistična Nemčija!

Demisija čehoslovaške vlade

Čehoslovaška vlada poda formalno demisijo. Koalicijske stranke bodo sodelovale tudi v bodočem parlamentu ter utegnje pritegniti k sodelovanju tudi obrtno stranko s 17 mandati. Demokracija bo s tem okrepljena, ker je nadaljnje sodelovanje strank mogoče.

Portugalski levničarji pripravljajo revolucijo

O Portugalski že dolgo časa nismo čuli mnogo. Sedaj pa poročajo, da je predsednik republike bežal na vojno ladjo ter imel tam seje. Izvedeli so namreč, da pripravljajo levničarji revolucijo. Vlada je zaprla že mnogo vplivnih oseb, toda gibanja ni zadušila tudi z obsednim stanjem ne. Podrobnih poročil pa ni.

Evropski delavski razred pozdravlja preokret. Stalin je sicer priznal opravičenost francoskega oboroževanja, proti čemur se odločno bore francoski socialisti in komunisti enako kakor mi. Toda

Stalin je obenem ovrgeł »bolševistično« taktiko razbijanja delavskega gibanja,

priznal princip razvoja, princip, da se mora delavstvo združeno boriti za nov družabni red ter naperiti svoj ogenj proti celotni desnici fašistične reakcije, ki tvori največjo nevarnost za normalni ali progresivni razvoj družbe. Vse delavstvo naj logično

opusti komunistično iluzijsko politiko ter se oprime realne politike, išče pa svojega sovražnika na desnici in ne na levici. Stalin potrjuje pravilnost te taktike s svojimi mednarodnimi dogovori.

Stalin mednarodnih dogovorov ne sklepa iz nepremišljenosti. Stalin dobro ve, da današnji razvoj zahteva najširše mednarodno sodelovanje. Posamezna država brez celote ne more živeti in zaradi tega se je Stalin odločil za mednarodno sodelovanje, ki nudi še največ nade, da mednarodno sodelovanje pospeši razvoj k socializmu, ne da bi reakcija uničila kulturne in gospodarske dobrine.

Avtoritarni režimi na višku

Čehoslovaška revija »Naša Doba« je zapisala o volitvah na Čehoslovaškem tele pomembne besede še pred volitvami:

»Če demokracija tokrat zmaga pri volitvah, tedaj očitvidno ne zmaga samo za nekaj let, marveč trajno. Vsekakor v bodoče ne bo več ogrožena po sugestivnih vplivih jo obdajajoče fata morgana... Vse kaže, da so avtoritarni režimi dosegli svoj vrhunec. Če se obvaruje naš parlament vsaj tri leta, potem se bodo naše bodoče parlamentarne volitve vršile ob popolnoma drugačnem mednarodnem položaju. Nesposobnost fašizma, da bi organiziral moderno človeško družbo, bo potem vsakemu očitna.«

Panevropa

Premnogokrat se razpravlja o Panevropi, kar pomeni gospodarsko in politično sodelovanje v obliki medsebojnega sporazuma ali zveze ali pa celo evropske unije, kakor so Zedinjene države ameriške. Gibanje za Panevropo vodi grof Coudenhove-Kalerghy. Te dni je to gibanje zborovalo na Dunaju. Zastopanih je bilo 30 držav in 13 mednarodnih organizacij, zastopniki Društva narodov, mednarodnega urada dela in mednarodne diplomatske akademije. Pred zborovanjem gibanja se je vršila panevropska gospodarska konferenca, ki je izvolila poseben odbor z nalogo, da skuša uresničiti gospodarsko sodelovanje evropskih držav.

Čehoslovaška za rudarje

Rudarji imajo tudi na Čehoslovaškem slabe razmere, zlasti zaradi le delne zaposlitve. Tudi njihovi pokojninski skladi so v krizi. Iz tega razloga je ob 85 letnici predsednika republike predlagal minister za javna dela (socialni demokrat), da se ustanove posebni podporni skladi. Vlada je 22. februarja 1935 sklenila, da prispeva v ta fond ministrstvo vsako leto 100.000 Kč (okoli 180.000 Din) za rudarje ali njih rodbine, ki pridejo zaradi nezgode ali sicer v bedni položaj. Dalje je minister za javna dela dovolil iz fonda za socialno preskrbo rudarjev v stanovanjske in higijenske namene rudarjev v čehoslovaški republiki enkratni znesek 2.700.000 Kč (okoli 4.600.000 Din). Od tega zneska je namenjenih 1.700.000 Kč za stanovanjske in kulturne namene rudarjev, 135.000 Kč za državne rudarje za počitniške kolonije, 145.000 Kč za oblačilno akcijo otrok nezaposlenih rudarjev, 510.000 Kč za nezaposlene rudarje ter manjši zneski za drugačne neprilike rudarjev.

Rudarska stavka v Belgiji

V rudniku Charleroi v Belgiji je pred nekaj dnevi nastala stavka rudarjev. V stavki je že nad 15.000 rudarjev in se stavka širi. Vzrok mezdni spori.

Poljska ne izpremeni svoje politike

Poljska vlada pojasnjuje uradno, da ne namerava izpremeniti svoje dosedanje politike ter da hoče voditi mirovno politiko napram vsem, predvsem pa proti sosednjim državam.

Abesinija —

Črna točka v mednarodni politiki

Italija se je zapletla z Abesinijo tako zelo v spor, da ne more odstropiti od vojne.

Angleški delegat bo v Društvu narodov odločno nastopil proti Italiji, dočim je Francija popustljiva. Rešitev spora je potrebna, da spor ne povzroči nadaljnih mednarodnih zapletljivosti.

Italija pa zahteva, da se spor reši izven Društva narodov; če se to ne zgodi, bo Italija objavila vse gradivo o poslovanju Abesinije in držav, ki jo podpirajo.

Abesinski spor utegne predvsem onemogočiti nadaljnje sodelovanje velesil.

Uradni izid volitev v narodno skupščino

Glasov so dobili po vrsti 1. Beograd, 2. Dravska banovina, 3. Savska, 4. Vrbaska, 5. Zetska, 6. primorska, 7. Drinska, 8. Dunavska, 9. Moravska in 10. Vardarska:

	Jevtić	Maček	Ljotić	Maksimović
1.	31.957	9.733	387	1.486
2.	125.180	22.220	2.530	47
3.	173.496	440.383	2.351	795
4.	119.429	97.543	128	1.891
5.	154.701	35.738	792	4.255
6.	68.380	133.308	1.048	366
7.	215.177	106.557	1.482	3.640
8.	348.097	132.119	13.597	9.579
9.	255.075	54.652	805	8.194
10.	255.528	44.092	968	3.303

Za Jevtićevo listo je glasovalo 1.746.982, dr. Mačka 1.076.345, Ljotiča 24.088, Maksimovića 33.549. Za vse liste je glasovalo 2.880.964 volilcev. V odstotkih so prejele liste glasov: Jevtićeva 60,64 odst., Mačkova 37,36 odst., Ljotičeva 0,84 odst. in Maksimovićeva 1,16 odst.

Vpisanih volilcev je bilo 3.908.313 ter znaša udeležba v celi državi 73,72 odstotkov.

Udeležba volitev v odstotkih je bila naslednja: Beograd 57,89, dravska banovina 46,96, savska 79,18, vrbaska 80,24, primorska 77,12, drinska 79,70, zetska 78,87, dunavska 71,66, moravska 78,38 in vardarska 70,51.

Avstrija kupuje pšenico v Turčiji. Avstrija je kupila 500 vagonov pšenice v Turčiji ter jo prepelje preko Braila in po Dunavu v Avstrijo. Kvantiteta sicer ni velika, vendar je čudno, zakaj Avstrija ne kupuje žita v kateri sosednjih ali bližnjih dežel.

Če si z naročnino v zastanku, jo poravnaj takoj! Pomisli, da se morajo delavski listi vzdrževati izključno z lastnimi sredstvi. —

Stavka v tekstilni tovarni „Triglav“ v Kočevju

Kočevje, 23. V. 1935.

Gospodi v tekstilni tovarni »Triglav« očitno niso dovolj dosedanji dobički. Delavstvo je mizerno plačano in ne more kupovati niti najnujnejših življenskih potrebščin, zlasti ne po primerni ceni, da bi tudi kmet prišel do svojega izkopička. Gospodom pa se zdi, da še lahko nekaj iztisnejo iz delavca, kar pa gre zopet na račun tudi malega obrtnika in malega kmeta. Mezde delavstva znašajo pod 3 Din na uro.

Zgodilo se je, da je kljub zadnji intervenciji in dogovoru zaupnikov s tovarno, da se bo sklenila kolektivna pogodba, kakor to določa obrtni zakon, podjetje svojo besedo pojedlo in celo pristopilo k znižanju plač. Delavstvo ni moglo narediti drugega, kot da se je temu uprlo. Ker pogajanja niso uspela, je stopilo 22. maja v stavko. Danes, ko to pišemo, stavka še traja. Vršila so se ponovna pogajanja, ki jih je sklicala Inspekcija dela. V navzočnosti predsednika Strokovne komisije za Slovenijo s. Leskoška, predsednika Delavske zbornice Sedeja, inspektorja dela, za-

upnikov in sreskega načelnika, je podjetje odklonilo kolektivno pogodbo in vztraja na znižanju mezd.

Kolektivno pogodbo določa obrtni zakon. Kako je mogoče v državi, da sme podjetnik kratkomalo briskirati zakon, sklenjen v Narodni skupščini. Tudi v tovarni, če se zazdi kakšnemu delovodju ali priganjaču, se nalagajo občutne denarne kazni.

Stavka traja.

280 delavcev in delavk stavka solidarno in odločno kakor eden.

Zahteve, da se določijo minimalne mezde, da se prizna zakon o zaščiti delavcev in obrtni zakon in da se ne odpusti radi stavke noben delavec ali delavka, morajo biti sprejete.

Delavci in delavke širom države, bodite z nami solidarni in priskočite nam na pomoč z nabiralno akcijo. Tako bomo čutili v tej naši borbi, da nismo sami.

Stavkajoči delavci in delavke.

Devetnajsta konferenca mednarodnega urada dela

Dne 4. junija 1935 bo pričela zborovati 19. konferenca mednarodnega urada dela v Ženevi.

Na dnevnem redu konference so naslednja vprašanja:

1. Varstvo pridobljenih pravic glede zavarovanja za onemoglost, starost in smrt za delavce, ki se selijo iz dežele v deželo (drugi razgovor).

2. Zaposlitev žen v podzemnem delu v rudnikih vseh vrst (drugi razgovor).

3. Nezaposlenost mladine (prvi razgovor).

4. Nabiranje delovnih sil v kolonijah ali v drugih teritorijah, kjer so podobni delovni pogoji (prvi razgovor).

5. Plačana odsotnost (prvi razgovor).

6. Skrajšanje delovnega časa, zlasti pri:

a) javnih delih, ki jih vrše vlade ali subvencionirajo;

b) proizvodnji železa in jekla;

c) stavbeno-tehniških delih;

č) proizvodnji sodov;

d) premogovnikih.

7. Delna revizija konvencije iz leta 1931. o delovnem času v premogovnikih.

Razen tega se bo razpravljalo na konferenci še o direktorjevem poročilu in o poročilu v smislu člena 408.

Premije za otroke v Italiji

Italijanski režim je uvedel nagrade za moške otroke. Mati dečka dobi premijo, mati deklice pa ne. Mislijo si pač, da bo v tekmi za otroke že tudi dovolj deklet rojenih. Premija pa ni za vse dečke enaka. Za otroka častnika dobi mati 5000 lir, uradnika, višjega ali nižjega, po 4000 do 2000 lir, za diurništvega otroka pa dobi mati le 1500 lir nagrade. Dobro plačani torej dobe za svoj »patriotizem« večjo nagrado, slabeje plačani pa manjšo. Socialna pravičnost to ni, ker slabeje plačani nedvomno žive v slabših socialnih razmerah, kakor oni, ki prejema trokrat ali štirikrat tako veliko plačo.

Stavka kožarskih delavcev v Zagrebu

Povsod poskuša kapitalizem kršiti obrtni zakon in se podjetniki protivijo sklepati kolektivne pogodbe. V Zagrebu že 8 dni stavkajo delavci za izdelavo usnatih torbic in kovčegov. Pogajanja za sklenitev kolektivne pogodbe niso uspela. Podjetje noče kolektivne pogodbe. Zato je delavstvo stopilo v stavko. Podjetje je poslalo agente v Ljubljano in Maribor, da poiščejo štrajkbreherje. Sotrpini, delavci, ne hodite sedaj v Zagreb, ker smo v boju in stojte na naši strani. Naj ne bo nobenega štrajkbreherja!

Savez kožarskih priredjevačkih radnika Jugoslavije.

Tone Maček:

167

Slučaj Kumberger

»Meni naj pride v pest,« se je razburil Kaušek, se premaknil na nerodnem sedišču in v širokem loku pljunil preko kupa desk. »Bi mu malo kosti pretipal.«

Kurent si je odrezal zalogaj tobaka in je važno pripomnil: »Le mirno kri, fantje! Ne pustite se zapeljati svoji strasti. Vsak naš nepremišljen korak bi lahko imel za nas usodne posledice. Dokler smo mirni, nam nič ne morejo, drugače nam pa pošljejo takoj žandarje in vojake na vrat.«

Sitar je nervozno bobnal s prsti po zaboju:

»Sicer spada vse to tudi k stvari radi katere smo se zbrali, vendar smo zašli nekoliko v stran.«

»Saj res,« se je oglašil Janez, »hotel si mi povedati, kako je prišlo do stavke.«

Torej poslušaj: radi vseh tistih vprašanj in zahtev, ki so mučila rudarje in ki sem jih poprej omenil, je šla v soboto k ravnatelju posebna

izvoljena deputacija, od vsake zme-nje po dva: jaz in Podmenik od prve, Kurent in Ravnar od druge, Žafran in Ačkun od tretje.

Sprejeti nismo bili nič prijazno, vendar nas je pa g. ravnatelj poslušal. Kurent mu je vse lepo razložil v nemščini. Ravnatelj je odgovoril, da on ne more nič napraviti, da bo poročal glavnemu ravnateljstvu.

In smo šli. Obvestili smo o tem sodruge v Trbovljah. Čakali smo, kaj se bo izkluhalo in kaj bodo ukrenili trbovljski sodruzi. Mi pa smo medtem širili od moža do moža: Dosti je! Sedaj ali nikoli! Borba velja!

V pondeljek zjutraj smo doživeli prvo presenečenje. Vršilo se je izklicanje. Klical je paznik Babič. Navzoči je bil stari Jurjev, ki mu pravimo posušena lesnika, paznik Smolč in še dva druga priganjača. Nadzornika Kmetetza ni bilo, imel je gotovo spet »mačka«. Pazniki so bili videti nekam »natakneni«. Babič se ni nič spuščal v prepirčke in dovtipe kakor preje, če je bil židane volje. Kratko je odsekaval imena in naročila. Prve črke so že odhajale skozi vrata, kakor venec drobnih

zvezdic, ki so se gibale proti šahtu. Izklincevalec je došel k črki P. Zakliče:

»Podmenik? Podmenik Janez?!

»Tukaj!«

»Vam se ni treba spuščati!« (prvič ga je vikal). Sploh nič več! Ste z današnjim dnem odpuščeni!«

»Zakaj?!

»Ne vem. Idite potem v pisarno. Mogoče tam zveste.«

Med preostalimi rudarji je zašumelo. Tisti, ki so ravnar odšli čez prag, so se vračali v dvorano, one, ki so že odšli proti šahtu, so ostali nazaj klicali, da jim povedo važno novico. Spuščanje mostva se še ni pričelo, strojnik je še mazal tečaje gonilnih koles. Namah sta ostala podajača sama pred šahtom. Vse je drlo nazaj pred izklincevalnico.

Babič je medtem nadaljeval z izklicanjem. Pri S se mu je zopet zapelo. Vdihnil je poln meh sape in je zaklical:

»Sitar?!

»Tukaj!«

»Tudi vam ni več treba! Ste odpuščeni!«

Dvorana se je bila zopet napol-

Doma in po svetu

Posojilo ene milijarde dinarjev za javna dela vlada najame v kratkem. Minister financ meni, da bo vsaj polovico tega posojila najeteja doma, polovico pa v inozemstvu. Zadolžnice bo vlada izdajala po potrebi kredita za izvršena dela.

Ureditev medsebojnega socialnega zavarovanja med Čehoslovaško in Jugoslavijo. V pondeljek so pričeli pogajanja med čehoslovaško in našo vlado v Beogradu o vzajemnosti v socialnem zavarovanju.

»Glas Naroda«, ki se je pred volitvami dobrikel delovnemu ljudstvu, je le dni smatral za potrebno, da se obregne ob delavstvo. Po receptu raznih nacionalističnih trobil bi tudi »Glas Naroda« rad dajal delavstvu nauke o državnosti. Take lekcijske delavstvo odločno odklanja. Gospodje naj raje izprašajo vest tistim, katerim je narodnost samo sredstvo za dosego njihovih koristi. Sicer pa smatra delavstvo pod svojo častjo, da bi se spuščalo v kakršnokoli polemiko s temi ljudmi.

Namesto kruha in svobode — pomadžarenje imen. Na Madžarskem je okoli dva milijona prebivalcev, ki nimajo madžarskih imen. To je več kot ena tretjina prebivalstva. Ta imena hoče vlada pomadžariti.

V Avstriji zapirajo narodne socialiste. Dokaz, da nacionalni fašisti rujejo v Avstriji je dejstvo, da so te dni zaprli samo v Gradcu okoli sto nacionalnih fašistov, čeprav vedno poročajo, da se vse najlepše razvija.

Poljska vlada je podala formalno demisijo. Predsednik Moščički pa demisije ni sprejel, ker zaupa vladi.

Proces proti komunistom v Altoni v Nemčiji. Nemški fašisti niso prijatelji komunistov. To je dokazala zopet poročna obravnava v Altoni, kjer je bilo 25 komunistov obsojenih na skupaj 101 leto ječe. Obtoženi so bili da so napadli fašistične čete kmalu po zavladanju fašizma v Nemčiji.

Kriza v francoski vladi? V Franciji imajo težave s proračunom in utegne zaradi tega priti do izprememb v vladi.

Ločitev zakona v Nemčiji je lahka. Če mož razžali Hitlerja ali je komunist, je že podana krivda moža za ločitev zakona in žena ima pravico do preživnine.

Heriot zopet župan v Lyonu. Po občinskih volitvah na Francoskem je bil Herriot zopet izvoljen za župana v Lyonu.

Trgovci v Franciji bodo protestirali zaradi previsokih davkov z enodnevno stavko dne 28. t. m.

Macdonald je odklonil plemstvo. Predsednik angleške vlade Macdonald zapusti v kratkem svoje mesto. Ponudili so mu lordsko mesto, pa ga je odklonil, ker želi ostati v poslanski zbornici.

Italija in Rusija. V Ženevi se vrše pogajanja za italijansko-ruski pakt.

nila, pred vhomom je bila glava pri glavi in v tem trenutku se je iz vseh grl utrgal plaz glušečih krikov, žvižgov, zbadljivk in kletvic, da so pazniki preplašeni začeli zbirati po mizi knjige in spise in ko je neke neka šipa sumljivo zacingljala, so jo urno popihali skozi stranska vrata v obratno pisarno.

Množica pa je medtem kričala: »Vsi ali pa nobeden!«

»Dokler se ne bodeta Podmenik in Sitar spustila, tudi mi ne gremo v jamo!«

»So brihtni naši gosposde! A-a?«

»Da, kdor si upa usta odpreti, hajt z njim na cesto.«

»Dosti je tega!«

»Dosti! Nič več!«

»Čemu smo le tako dolgo prenašali? Koliko pa je njih? Eni tovaršiji za predjušnjak. Koliko pa je nas?! Le čemu se pustimo?!«

»Če bi se vsi tega zavedali —.«

»Ko začno padati batine, se bomo že zavedli.«

V dvorani so bili sedaj rudarji sami gospodarji. Podmenika in mene so naložili na ramena in med splošnim vpitjem so naju odložili na podiju pred pazniško mizo.

IZ NAŠIH KRAJEV

Ljubljana

Ljubljanska »Zvezda«. Ljubljanski park »Zvezda« dela občinskemu svetu in drugim mnogo preglavic. »Zvezda« je primeren prostor za park ali trg, če bi ne bil več na Vodnikovem trgu in tam okoli. Neprimerno bi pa bilo ta prostor določiti za »manifestacijo«, kjer bi imeli v mali Ljubljani vsakih sot let eno. Najprimernejše je za prijetni park.

Celje

Ustanovni občni zbor Zveze delavskih žen in deklet se vrši jutri, v nedeljo, dne 25. maja ob 3. uri popoldne v dvorani Javne kuhinje, Delavska zbornica. Pridite vse, ki le količkaj morete.

Hrastnik

Prosvetni večer, ki bi se naj vršil v nedeljo, je preložen in se bo vršil v soboto, dne 25. maja. To pa radi tega, ker ima godba na pihala (steklarji) vrtni koncert v nedeljo, dne 26. maja pri g. Domitroviču.

Trbovlje

15. Delavski prosvetni večer bo priredila »Svoboda«, podružnica Trbovlje, v četrtek, dne 30. maja s tem-le sporedom: 1. Deklamacije; 2. nastop pevskega zbora »Svobode« Trbovlje; 3. del. godba na pihala; 4. film. — Natančnejši spored bo razviden iz vabil.

Kino Svoboda bo predvajal v soboto, dne 25. in v nedeljo, dne 26. maja krasen kulturni film »Heroini Arktika« (Čeljuskinci). Vsem je še gotovo v živem spominu pisanje svetovnega časopisja pred dobrim letom o junaških podvigih sovjetskih letalcev pri reševanju brodomorcev z ledolomilca »Čeljuskinca«, ki so se ponesečili v polarnih krajih. Ravno tako kot film »Pastir Kostja« bodo tudi Čeljuskinci osvojili vso publiko. Tudi ta film je rusko-sovjetska produkcija. Film toplo priporočamo.

Zagorje ob Savi

Beda brezposelnih. Mislili smo, da se bo zalostni položaj naših brezposelnih vsaj na poletje nekoliko zboljšal z zaposlitvijo pri javnih delih. Ali ta up se ni uresničil. Res je, da dela nekaj brezposelnih na bano-vinski cesti Litija-Radeče, ostali pa, ki so doma in so bili dosedaj vsaj deloma zaposleni, bodo sedaj radi pomanjkanja denarja najbrž zgubili tudi poslednji zaslužek. Žalostno je, videti te mlade ljudi in tudi družinske očete med njimi, ki bi radi delali, a dela ni. To se posebno sedaj opazi, ko je na vidiku, da bo podjetje Dukič sprejelo v delo 12 do 20 delavcev, pa jih na stotine čaka dnevno, kdo bo tako srečen, da bo sprejet v delo. Grozna je ta slika! Nikdo ne vpraša, koliko bo podjetje plačalo, temveč vsak si želi, da bi bil le sprejet v delo. Pa bo vendar le treba skrbeti zato, da bodo ljudje tudi pošteno plačani.

Kranj

Priprave in delo za strokovni kongres. Za 1. kongres »Splošne delavske strokovne zveze«, ki se bo vršil dne 9. in 10. junija v Kranju, se naša podružnica temeljito pripravlja. Niso pa glavne za kongres drage tehnične priprave, ampak duševne in organizatorične priprave med delavstvo. Zato se je odbor kranjske podružnice odločil, da bo prirejal v okoliških vaseh sestanke, na katerih bo povdarjal pomen organizacije ter bližajočega kongresa. Treba je, da se delavstvo kongresa korporativno udeleži, ker s tem manifestira za svoje pravice. Pritegniti pa je treba na manifestacijo tudi mla-lega kmeta in obrtnika, ki se morata tudi seznaniti z našimi zahtevami, saj sistem izkoriščanja tepe delavce i kmete i obrtnike. Harmonično razmerje med delavcem, kmetom in obrtnikom je treba poglobiti, ker le medsebojne akcije in medsebojna pomoč bodo rodile pozitivne uspehe. To delo pa ne sme biti prepuščeno samo odboru, ampak je dolžnost slehernega člana podružnice, da dela za čim ožjo povezanost vsega delovnega ljudstva. Ko bodo kmetije in obrtniki poznali bistvo organizacije, potem ne bodo delavcem (posebno onim, kateri še žive z njimi v družini) branili sodelovati v organizaciji, ampak jih bodo k temu še vzpodbujali. Največji ponos za vsakega delavca ob času kongresa pa bo, da bo postal aktiven član organizacije. Zato pristopajte tisti, kateri še stojite ob strani, da se bomo borili skupno za naše pravice. Zapomnite si pa, da brez žrtev ni zmage!

Slovenska Bistrica

Kaj pa to pomeni. Občina Slov. Bistrica okolica je dobila večjo količino koruzne moke, baje zato, da jo razdeli brezplačno med revne neposedujoče občane. Danes se pa sliši, da se moka daje le proti odškodnini po Din 1.— za 1 kg. Moka mora pa odslužiti z delom na cesti, ki se računa le po Din 15.— dnevno. Ali je to resnica? ...

Delavsko Politiko si je na novo naročila tudi gostilna Sorčnik. Sodrugi, delavci, uvažujte!

Čudne reči se slišijo, kako se postopa po raznih delavnicah z delavci. Na parnih žagah in tudi drugod se dela včasih brez prestanka in plačila nadur. Tudi navadne plače se gibljejo samo od Din 1.75 do 2.— in 2.50, redko znašajo Din 3.— na uro. Drugič pa zopet sedijo delavci doma brez dela in plačila (slučaj žage Stampah). Zakaj vse to? Sotrpnji, ali ne čutite potrebe po svobodni strokovni organizaciji?

Nočna in nedeljska zdravniška dežurna služba v Ljubljani. Na seji občinskega sveta v četrtek so v Ljubljani razpravljali o dežurni zdravniški nočni in nedeljski službi. Stavljeno je bil obsežen predlog o organizaciji zdravniške in nezgodne kakor tudi reševalne službe in je pričakovati, da bo občina času primerno prepotrebno ustanovo uredila in organizirala.

Šoštanj

Pritožbe radi nerednega dostavljanja pošte. Nekateri naročniki »Del. politike« iz Šoštanja se pritožujejo radi neredne dostave lista. Na pošti površno pregledajo naslove in zmešajo vse s tovarniško pošto, ki se dostavlja vratarju. Tam obleži par dni in nazadnje se včasih tudi izgubi. Zadnjič je bilo na tukajsni pošti oddano neko pismo, naslovljena na s. R. v Mariboru. Naslov je bil pisan čitljivo, pismo prav frankirano, le zadaj je bila kuverta z lepilom zalepljena. Pošta je znakom uničila in pismo vrnila odposiljatelju; kljub temu, da odposiljatelj ni bil na kuverti označen. To je res čudno, kaj? — Naročniki, ki lista ne sprejmete ob pravem času, javite to takoj poverjenikemu odboru, ki bo ukrenil vse potrebno, da se bo stvar razčistila. — Pošto mora dobiti vsak na svoj naslov, ki je na pošiljki označen.

Zadnji čas smo opustili propagando za naš list »Del. politiko«, ker smo imeli mnogo drugega dela. Spet bo treba malo poprijeti. Vsak teden pol litra jabolčnika manj, pa bo naročnik plačal list za 1 mesec. Mesec maj je tukaj, ta mesec je naš in tudi najbolj prikladen za razširjanje našega lista. Delavci, obrtniki, kmetje, če eden sam ni v stanju naročnine plačevati, pa naj si dobi prijatelja, in dva skupaj bosta že mogla 10 Din na mesec.

»Delavsko politiko« imajo dosedaj naročeno te-le tvrdke, trgovci in obrtniki: 1. Skornšek, trafika; 2. Stojan Karl, trafika; 3. Orel Rozi, delikatna trgovina; 4. Šumer Ivan, trgovina; 5. Ropan, pekarija; 6. Berločnik, gostilna in krojaštvo; 7. Virbnik Franc, krojaštvo; 8. »Zadružni dom«, gostilna; 9. Kores, trgovina; 10. Straus Stane, frizer; 11. Schneider Rudolf, Hotel »Union« in avtoprevozištvo; 12. Galof Franc, gostilna; 13. Piročnik Ivan, čevljar. — Vse te tvrdke našemu delavstvu priporočamo, vse druge pa bomo še vprašali, če jim delavski denar smrdi. Strogo pa se bomo držali in podpirali tistega, kateri je z nami. Roka roko umije, ali kdor ni z nami, je proti nam. Po tem geslu naj se ravna delavstvo v Šoštanju in okolici. Vsi naročniki pa na agitacijo, vsak naj še pridobi vsaj enega in s tem bomo najboljšo pokazali našo solidarnost in našo moč! Sodrugi, na delo! Glavo po konci, pokažimo, da smo zavedni. Vsi za enega, eden za vse, v slogi je moč.

— **Podpisani** se najtopleje zahvaljujem strokovni organizaciji S. D. Z v Šoštanju za podarjeni znesek Din 50.— kot podporo v moji bolezni. Najlepa hvala! Vsem drugim, kateri še niste organizirani priporočam, da to nemudoma storite in pristopite, ker le v organizaciji je moč!

Kolenc Jožef, delavec.

Jesenice

Krajevna bratovska skladnica na Jesenicah odreja za mesec maj 1935 ta-le vrstni red zdravniške službe ob nedeljah in na praznik, ki velja za vse družinske člane brez razlike na njih bivališče, in sicer: 26. maja g. dr. Kogoj Francišek, 30. maja g. dr. Čeh Milan.

Kino Radio predvaja v soboto in nedeljo ob pol 9. uri zvečer (v nedeljo tudi ob 3. uri pop.) veleznimivi film »Moderni Robinzon« z Douglasom Fairbanksom v gl. vlogi. Dodatki običajni. Sledi: »Pesem Orienta«.

Ptuj

— **Ne podpisujte ničesar delodajalcu.** — Na predavanjih »Svobode« o delovnem pravu smo ponovno opozarjali delavce, naj v obratih nikdar ničesar ne podpisujejo, zlasti pa ne pri odhodu iz službe. Za delavca je vse urejeno v zakonu o obrtih in v zakonu o zaščiti delavcev, ali pa v kolektivni pogodbi. Vsed tega nima delavec nikoli povoda, da bi še povrh tega karkoli podpisoval glede svojega službenega razmerja. Delodajalci vkljub temu vsiljujejo delavcem podpise, ki jih delavci dajejo, ne da bi preje čitali in potem ne vedo, kaj so podpisali. Pred sodiščem potem zopet delavec nima navadno priče, da izjave ni prečital, ali da takrat ni bilo vsega na listu, kar je podpisal. Zato ne podpisujte ničesar. — Pravkar imamo slučaj nepotrebnih podpisov pri tt. »Pletarni«, ki je po vzgledu drugih »socialnih« delodajalcev v Ptuj u odpuštila organizirane delavke in delavce. Ko so odpuščene delavke in delavci nato zahtevali plačilo mezd za časa bolezni in za izstavitev od dela, jim je vodstvo Pletarne plačilo odklonilo. Na opomin zastopnika pa je Pletarna izjavila, da so odpuščeni delavci in delavke sami podpisali izjavo, s katero potrjujejo, da so baže odpuščeni popolnoma izplačani in da nimajo ničesar več zahtevati. — Ne samo za Ptuj, tudi za druge kraje: poučujte delavstvo, da nikoli ničesar ne podpisuje. Obrčajte se le na svoje zaupnike in strokovne organizacije, le one naj dajejo za delavstvo obvezne pismene izjave.

Širite naš list!

Maribor

Vsi na ljudski tabor v Celju

Priglašajte se za izlet v Celje, ki bo 7. julija. Ker moramo do 1. junija naročiti posebni vlak, je potrebno, da se vsak, ki se misli udeležiti izleta, prijavi že do tega dne. Prijave sprejemajo obratni zaupniki in zaupniki kulturnih organizacij po tovarnah in obratih, prijavite se lahko tudi v upravi

Hitlerjev govor najbrž niti državljan »tretjega carstva« niso poslušali s tako velikim zanimanjem kakor mariborski »purgarji«. V številnih stanovanjih so imeli okna odprta, zvočniki radijskih aparatov pa so nastavili tako, da se je čim bolj slišalo na ulico. Javna tajnost je, da se naša »purgarija« ogreva za »fihirerje«, posledica tega pa so razne afere, ki se običajno končajo v zaporu. Šele nedavno tega smo imeli tako afero, v kateri so igrali nadebudni sinovi imovitih mariborskih »purgarjev« glavno vlogo. Pozdravljanje z dvigom rok je bilo opažati že javno na cesti, ponekod pa so imeli pripravljene celo uniforme za bataljone rjavega fašizma. Le tako naprej. Bomo videli, koga bo bolj glava bolela.

Občina odpoveduje delavska stanovanja. Pri sreskem sodišču je vložila mestna občina nič manj kot 23 stanovanjskih odpovedi v hišah delavskih kolonij v Delavski ulici. Ni nam znano, zakaj je občina naenkrat odpovedala toliko delavskih stanovanj.

Za novo šolsko poslopje, ki ga bodo gradili v magdalenskem predmestju, so načrti dogotovljeni in jih je mestni šolski odbor že odobril. Mestna občina je najela večje posojilo pri Pokojninskem zavodu za nameščence, ki je dovolil kredit za gradnjo tega šolskega poslopja. Naj bi se gradnja pospešila!

Predlog mariborske mestne občine za zvišanje uvoznine je te dni finančno ministvo odobrilo.

Za 1,700,000 Din je kupil vokalno hišo Gosposka ulica - Glavni trg industrialec in narodni poslanec Josip Benko v Murski Soboti. Imenovani poseduje tovarno za mesne izdelke kakor tudi ogromna posestva v Slovenski Krajinji. Sedaj si je pa nakopal nove skrbi z nakupom te hiše, ki jo namerava preurediti. Oh ta kriza!

Mariborski grad bodo, kakor poročajo časopisi, preuredili. Prenovitev bo izvršena po načrtu ing. arh. Deva. Stala bo več milijonov dinarjev.

Mežiška dolina

Posebni vlak za delavski zlet »Svobode« v Celju bomo skušali organizirati iz Mežiške doline za: Črno-Zerjav, Mežico, Prevalje-Leše, Guštanj in Muta-Marenberg v nedeljo, dne 7. julija t. l. Odhod iz Prevalje bo okoli 5. ure zjutraj, povratek iz Celja pa okoli 9. ure zvečer istega dne. Vožnja bo stala za osebo za tja in nazaj Din 32.50. Za Muta-Marenberg je upoštevana postaja Dravograd, za ostale kraje pa Prevalje in Guštanj. Zbrati moramo najmanj 355 udeležencev. Iz Črne-Zerjav jih je že predvidenih okroglo 100 oseb, v nekaterih drugih krajih pa so prijave že v polnem teku, z nami gre tudi kovinarska godba na pihala iz Guštanja. — Sodrugi in sodružice, agitirajte za ta ljudski tabor povsod in ob vsaki priložnosti, da zberemo čimveč udeležencev ne samo med članstvom »Svobode« in strokovnih organizacij, temveč tudi med vsem ostalim delovnim ljudstvom. Vse informacije se dobijo in

Rudarjem nič

Prevalje, 22. maja 1935.

Kakor je javnosti že itak znano, se delavstvo rudnika Leše nahaja v obupnem položaju, ker rudnik že dalje časa ne obratuje in tudi ni v stanju, da bi izplačal delavstvu njihove skromne težko prigrane mezde.

Občina Prevalje pomaga pri tem kolikor pač more in ima sredstev na razpolago. Nekaj teh revežev rudarjev je zaposlenih tudi pri regulaciji ceste v Mežici, vendar vsi ne morejo priti do dela. Otroci potrebujejo hrano vsak dan in so itak že vsi sestrudani. Nedogledne bi bile posledice, če bi se pojavila kakšna epidemija.

Iz razumljivih razlogov si rudarji pač pomagajo kakor si morejo in to s tem, da kopljejo in prodajajo premog, kolikor ga še najdejo na površini zemlje, dočim se za podjetje ta najdišča premoža ne izplačajo.

Podjetje Ilirske rudarske družbe je v preteklem letu tudi kopal premog na enem takem najdišču, nako-puni premog pa je podjetje dalo g. uradnikom, večinoma kot deputat, katerega danes prodajajo, medtem ko delavci za odkop dotičnega premoga niti plače niso dobili. Stvar bi bila čisto v redu, ako bi se sedaj, ko de-

naših listov ter v tajništvu Strokovne komisije in »Svobode« v Mariboru vsak večer od 18. do 21. ure. Obenem s prijavo je treba plačati za vsako osebo Din 10.—, ostanek se lahko plača v obrokih. Odzovite se za ta izlet polnoštevilno. — Zletni odbor.

Obvezniški raspored. Vojaški oddelek mestnega poglavarstva v Mariboru razglašaja, da bo ponovna razglasitev rasporeda obveznikov na travniku vojaškega vezbališča na Tezdem v nedeljo, dne 26. maja 1935 ob vsakem vremenu z začetkom ob 7. uri zjutraj ter traja nepretrgano do 6. ure zvečer. — Mestni avtobus bo vozil tudi to nedeljo od pol 7. ure do 18. ure z Glavnega trga na Tezensko vezbališče in nazaj.

Popis prebivalstva. Mestno načelstvo razglašaja: Da se bo popis prebivalstva v redu in točno izvršil, naproša prebivalstvo, da da popisovalcem na razpolago svoje osebne, predvsem domovinske dokumente. Posebno prosim službodajalce, ki shranjujejo listine svojih uslužbencev, da izročijo te za kratko dobo svojim uslužbencem, da jih bodo uslužbenci mogli predložiti popisovalcem. Ako bi listin ne bilo mogoče izročiti uslužbencem, naj se jim izročijo točni podatki iz shranjenih listin.

Svipstek ali loterija na konjsko dirko. Krajevni odbor Udruženja vojnih invalidov v Mariboru je prejel od oblastnega odbora U. V. I. v Ljubljani nekaj srečk II. kola Jugoslovenskega Svipsteaka, to je loterije na konjske dirke, ki jo prireja Udruženje vojnih invalidov skupno z Donavskim Kolom Jahačev na konjske dirke. Vsaka srečka ima v tem kolu pravico na dve žrebanji, kateri se vršita 17. in 25. junija 1935. Žrebanje se vrši komisijsko in pod državnno kontrolo. Najmanjši dobitek Din 500.— in največji pa 100,000.— ali tudi več. Žrebanje bo objavljeno v invalidskih in tudi v drugih listih. Srečke se dobi po Din 10.— v invalidski pisarni Rotovski trg 1, med uradnimi urami vsak ponedeljek, sredo in soboto od 9. do 10. ure, kakor tudi v trafiki Geč-Ginus, Glavni trg 14.

Mariborsko gledališče. Sobota 25. maja ob 20. uri: »Hoffmannove pripovedke«. Red C. Gostovanje Zlate Gjurgjevac-Gavellove. Nedelja 26. maja ob 20. uri: »Blodni ognji«, zadnjič. Vstopnina od 15 Din navzdol.

prijave sprejemajo pri organizacijah »Svobode« in pri podružnicah naše strokovne organizacije ZRJ v zgoraj navedenih krajih. Iz vsakega kraja pa naj do 28. t. m. sporočijo vse organizacije število prijavljenih udeležencev na »Svobodo« v Črni pri Prevaljah. Pripominjamo, da se vožnja mora plačati obenem s prijavo oziroma vnaprej. Sodrugi in sodružice, na delo, za čim večjo udeležbo na našem taboru delovnega ljudstva v Celju, dne 7. julija t. l.!

Fala

Zopet smrtna nesreča v falski elektrarni. V ponedeljek, dne 20. t. m. je pri opravljanju svoje službe utonil v Dravi 25 letni delavec Garbič, ki se je s čolnom peljal splavariem nasproti, da bi jih spustil skozi zatvornico. Po nesrečnem naključju se je čoln prevrnil. Garbič, ki ni znal plavati, je po kratki borbi zginil v valovih. Nerazumljivo je, da se uporablja delavca, ki ni bil večer plavanju za opravljanje takšnega dela. Pričakujemo, da bo pristojna oblast zadevo strogo preiskala.

lavci kopljejo zase, ne zgodilo, da se jim je izkopani premog zaplenil, kakor n. pr. pred kratkim.

V ostalem so še nekatere stvari, ki jih delavstvo v sedanjem položaju ne pojmuje. Slišalo se je večkrat, da hočejo delavci pri rudniku vse pokrasti, mi dosledno obsojamo vsako tatvino, vendar se nam zdi, da se na račun tistih bednih rudarjev z Leš ja-ko veliko greši.

Nerazumljivo je delavstvu tudi to, da se nekateri lahko krijejo na razne načine, eden s tem, da zapleni stroje in premičnine splot, ta doseže tako-rekoč stoodstotno kritje, drugič za plače uradnikom posekajo večji kompleks gozda, tako da so srečni uradniki že precej kriti, delavci pa morajo stati ob strani in niti dinarja ne do-bijo. Najbolj čudno pa je, da še od-padki lesa, na mestu kjer se izsekava, delavcem niso več brezplačno do-stopni. To je vendar od nekdam bilo, da so dobili delavci omenjene odpad-ke in pravično bi bilo tudi, že z ozi-rom na to, da je podjetje dalo g. urad-nikom toliko kuriva, da ga lahko pro-dajajo, delavcem pa nič.

Povdarjamo, da ne obtožujemo nikogar, ampak samo prosimo, da se stvar pojasni v pomirjenju duhov.

Občni zbor zaupnikov II. skupine Rudarske zadruga

Vprašanje sanacije bratovskih skladnic še vedno na dnevnem redu. Breda v rudarskih revirjih.

V nedeljo, dne 19. maja t. l. se je vršil v mali dvorani Celjskega doma v Celju, redni občni zbor zaupnikov II. skupine Rudarske zadruga za Dravsko banovino, z običajnim dnevnim redom. Od 88 zaupnikov jih je bilo navzočih 81.

Po odobritvi obračuna za leto 1934. se je obravnaval proračun za leto 1935. Ta proračun je bil z majhnimi spremembami sprejet skoro soglasno.

Pri nadaljni razpravi se je razpravljalo o silno težkem položaju, v katerem se danes nahaja rudarsko delavstvo. Sklenjeno je bilo, da načelstvo podvzame vse potrebne korake za omiljenje te težke bede.

Posebno zanimiva in ostra je bila debata in kritika o sanaciji pokojninske blagajne bratovske skladnice. Ugotovilo se je, v kako žalostnem po-

ložaju se nahaja rudarsko zavarovanje, in kako fiktivna je sedaj izvršena sanacija. Tozadevno je bila poslana resolucija v Beograd na pristojna ministrstva.

Razpravljalo se je tudi o številnih nesrečnih slučajih v rudarski industriji, katere v glavnem povzročajo sedanjí priganjaški sistem in pa skrajno zanemarjene varnostne naprave po rudnikih. Sprejeta je bila tozadevna resolucija, ki zahteva izdajanje enotnega rudarskega zakona, nove rudarsko-policijske predpise za delo v rudnikih in poleg praktične tudi teoretično izobrazbo rudarjev.

Občni zbor, ki ga je vodil načelnik s. F. Pliberšek, je potekel harmonično in je prav lepo uspel. Razprave so bile zelo stvarne in za rudarsko delavstvo koristne.

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v borbi proti tuberkulozi

Tuberkuloza je za delavstvo najnevarnejša, najizrazitejša in tudi najbolj razširjena bolezen.

Ob priliki prireditve protituberkulozne tedna, ki se po odredbi ministra socialne politike in za narodno zdravje ter v sporazumu z Jugoslovansko ligo proti tuberkulozi vršil v času od 19. do 26. maja 1935 po celi državi, je prav, ako na kratko orisemo tudi prizadevanja ljubljanskega Okrožnega urada v pogledu protituberkulozne borbe. Temelj uspešnega protituberkuloznega dela v kurativnem in v preventivnem pogledu tvori nedvomno zadostno število fiziologov, ker je jasno, da morejo tuberkulozi biti kos le strokovno dobro usposobljeni zdravniki. Zato teži Okrožni urad za tem, da ima v vseh važnejših delavskih središčih nameščene take zdravnike, ako že ne v svojstvu lastnih zdravnikov, pa vsaj v svojstvu zdravnikov protituberkuloznih dispanzerjev. Tako delujejo zdravniki specialisti v Ljubljani, v Mariboru in v Celju, dočim je urad s protituberkuloznimi dispanzerji v Ljubljani, na Jesenicah, v Kranju in Trbovljah sklenil posebne pogodbe, po katerih so zavarovanci Okrožnega urada deležni specialne zdravniške pomoči in pa potrebnega socialnega skrbstva. V to svrhu Okrožni urad subvencionira dotične dispanzerje. V tesnem sodelovanju z Narodno protituberkulozno ligo se urad prizadeva, da se v doglednem času otvorijo protituberkulozni dispanzerji tudi v Ptuj, v Prevaljah in v Novem mestu. Pričakovati je, da bo v kratkem pričel poslovati tudi dispanzer v Šoštanj. Bistveni del dobro organizirane protituberkulozne borbe morejo biti tudi tkzv. pneumothorax postaje za davanje zraka. Te postaje poslujejo deloma kot ustanove Okrožnega urada ali dispanzerjev, deloma kot ustanove bolnic ali državnih dispanzerjev. Priznati moramo, da uradove ordinacije in protituberkulozni dispanzerji poslujejo brezhibno in da so uspehi teh ustanov danes prav vsega uvaževanja vredni. Želeti bi bilo, da bi važnost teh zdravstvenih ustanov znali ceniti tudi ostali faktorji, zlasti podeželske občine in pa delodajalci.

Protituberkulozna borba seveda ne more imeti uspeha, ako bolnikom ne nudi možnosti za učinkovito zdravljenje. Tem potrebam služijo sanatoriji Brestovac, Klenovnik, Golnik in Kraljevica, deloma pa tudi oddelki za bolne na pljučih v naših bolnicah in v lažjih slučajih tudi protituberkulozni dispanzerji. V letu 1934. se je zdravilo v zdravilišču Klenovnik 138 čla-

nov, v zdravilišču Brestovac 54 članov, v zdravilišču Golnik 6 članov in v Kraljevici 8 članov, skupno 18.948 oskrbnih dni. Uspehi zdravljenja so do 80 odst. uspešni. Izdatkov za ta zdravljenja je urad imel Din 2.500.000.— brez ozira na poliharinarino svojem.

Posebno pozornost posveča Okrožni urad tudi svojcem obolelih zavarovancev na ta način, da svoje vodi v strogi evidenci in da odreja zanje periodične zdravniške preiskave, zlasti preiskave otrok. Na ta način hoče urad pravočasno preprečevati infekcije odnosno hoče ugotoviti v pravem času začetna obolenja. Važno nalogo v tej smeri izvršujejo dispanzerji sami s periodičnimi pregledi otrok v šolah na okolišu dispanzerja.

Samoposebi je umevno, da mora urad zdravstveni propagandi posvetiti posebno pozornost. V ta namen se vrše predavanja po zdravnikih.

Klub izredno neugodnemu finančnemu položaju je Okrožni urad do danes v polnem obsegu izpolnjeval svoje dolžnosti napram zavarovancem in njihovim svojcem, obolelim na tuberkulozi. Žal, danes svojci zavarovancev nimajo v pogledu možnosti zdravljenja iste ugodnosti, kakor jih imajo zavarovanci sami, vendar pa imajo svojci možnost istotako uspešnega zdravljenja, deloma v bolnicah, deloma v dispanzerjih. Dolžnost Okrožnega urada je, da problemu tuberkuloze posveča stalno intenzivno pažnjo in da budno zasleduje vse, kar je s problemom tuberkuloze v zvezi. V tej smeri bo potrebno še mnogo storiti. Opozarjamo samo na velike zdravstvene nedostatke po naših obratih in pa tudi na nezdruvanjske razmere našega delavstva. Urad mora pričeti misliti, da organizira posebno službo v pogledu skrbstva za zdravstvene prilike v obratih, ker moramo žal ugotoviti, da inspekcija dela radi skromnih kreditov tem nalogam ni kos. Tudi Okrožni urad nima sredstev, vendar pa more s svojim aparatom tudi v tem oziru mnogo dobrega doseči. Z uvedbo zavarovanja za slučaj starosti in invalidnosti bomo mogli v protituberkulozni borbi storiti velike korake naprej. S sredstvi teh panog zavarovanja bo mogoče organizirati akcije za delavska stanovanja, dana bo možnost postaviti hiralnice in izolirnice za neozdravljivo bolne, dana bo tudi možnost, da poglobimo in izboljšamo sedanje metode preventivnega in kurativnega skrbstva. Zato je uvedba invalidnega in starostnega zavarovanja tudi iz tega razloga tako nujno potrebna!

Sportna rubrika

Trbovlje. Preteklo nedeljo je zaznamovala trboveljska Doberna (Dask) lep uspeh, ko je s 6 : 2 porazila SK Trbovlje. Povzpela se je na čelo tabele ter je resen aspirant na naslov prvaka trboveljskih revirjev.

Jutri pa se srečata na igrišču Amaterja ob 16. uri v prvenstveni tekmi Amater in Retje. Težko je napovedovati zmagovalca, saj se bosta oba kluba potrudila za dragoceno točko. Upajmo, da bo kljub prvenstvenemu značaju tekma potekla v največjem redu in navdušila prijatelje delavskega sporta.

V Zagorju bo ob 16. uri tekma Sloga : Litija.

V Mariboru na igrišču Rapida tekma Rapid : ČSK.

Najbolj pester pa bo prvenstveni spored v Ljubljani.

V podsavezni ligi se srečata Hermes in Celje. Ta tekma je najbolj odločilna za izpad iz podsavezne lige. Če Celje še to tekmo odloči v svojo korist, se je definitivno rešila zadnjega mesta in za Hermes ne bi bilo več rešitve. Favorit je Hermes, ki ga tudi preteča nevarnost sili, da odloči tekmo v svojo korist.

V drugem razredu pa so tri tekme: na igrišču Primorja ob 10. uri Svoboda in Mladika;

na igrišču Reke ob 16. uri Slavija : Mars in na igrišču Jadrana ob 16 uri Jadran : Grafika.

Prvi dve tekmi bodeta odločili v svojo korist Svoboda in Mars, proti Jadranu bi na nevtralnem terenu imela izgled na zmago Grafika, katere ožja obramba pa bo morala dati vse iz sebe, da omogoči popolen uspeh v obliki obeh točk. Bo to ena najzanimivejših tekem v drugem razredu, zato simpatizerji Grafike v nedeljo popoldne vsi na igrišče Jadrana!

VABILO

na občni zbor Počitniškega doma, r. z. o. z. v Ljubljani, ki se vrši v soboto, dne 8. junija t. l. ob 20. uri zvečer v posebni sobi restavracije Slamič s sledečim dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
  2. Poslovno poročilo načelstva.
  3. Poročilo nadzorstva.
  4. Sklepanje o vstopu zadruga v likvidacijo in volitev likvidatorjev.
  5. Slučajnosti.
- Za slučaj nesklepčnosti se vrši istotam z istim dnevnim redom drug občni zbor eno uro pozneje, ki je v vsakem primeru sklepčen.
- Načelstvo.

Vpliv delavstva v ameriškem gospodarstvu

Kaj bo z NIRO?

Dne 16. junija t. l. poteče veljavnost gospodarskega zakona (NIRA), ki ga je Roosevelt uveljavil v letu 1933. Izdelan je nov zakon, ki bo najbrže brez težko uveljavljen.

V minulih dveh letih se je izkazalo, da jamči delavcem uspeh le krepka strokovna organizacija, ki ima v izvrševalnih organih zakona svoja zastopstva.

V minulih dveh letih je bilo to zastopstvo nezadostno, zato je ameriška strokovna zveza prej kakor slej posvečala vse sile okrepitvi organizacij.

Glede zastopstva v instancah NIRO je zveza strokovnih organizacij pravkar dosegla jako lep uspeh: v vrhovnem vodstvu NIRO, v uradu, je dosegla enako število zastopnikov kakor podjetniki. V tem uradu, ki šteje sedem članov, je bilo doslej delavstvo zastopano le po enem delegatu (Sidney Hillman, predsednik oblačilne zveze). Čim bo novi zakon sprejet, je določen za drugega delegata P. Muray, podpredsednik rudarske zveze. Ostalih pet zastopnikov

so dva industrijca, dva visokošolska profesorja in en predsednik.

Predsednik je bil do nedavna S. Clay Williams, proti kateremu se je delavstvo zaradi njegovega nesocialnega zadržanja najodločneje borilo pa je bil zamenjan z R. Richbergom, ki je bil prej generalni svetnik NIRO.

»Imenovanje Murraya in reorganizacija urada NIRO«, kakor pravi »International Labor News Service«, »je spor med organiziranim delavstvom in upravo poravnalo.«

Bodoča naloga delavstva je, da izvaja v vseh drugih organih NIRO, zlasti v uradih, kjer se sklepa o delovnih in produkcijskih pogojih (kjer so doslej strokovne organizacije le slabo ali pa sploh ne zastopane) tudi primerno zastopstvo. Glasilo delavstva zato opravičeno pravi: »Navdušeno z dosegom paritetnega zastopstva v uradu NIRO, se bo delavstvo z vso svojo močjo borilo za enako zastopstvo v vseh upravnih uradih, uradih za določanje delovnih in produkcijskih pogojev (Codes) ter instancah NIRO.«

Naročajte in širite „Del. Politiko“.

Prijatelj Prirode

Izlet »Prijatelja Prirode«. Turistično društvo »Prijatelj Prirode«, podružnica Trbovlje, bo priredilo dne 26. maja izlet na Celjsko kočjo skupno s člani »Prijatelja Prirode« iz Zagreba, Hrastnika, Celja in Maribora. Soderžno se vabijo na izlet tudi podružnice »Svobode« iz bližnjih krajev, da se tako seznanimo v prelepi naravi.

»Prijatelj Prirode« Maribor. V nedeljo, dne 26. maja priredijo zagrebška, hrastniška in trboveljska podružnica izlet h Celjski koči. Odhod iz Maribora ob 5.15 uri do Celja. — Popoldanski izlet na Hudičeve kamne. Odhod ob 14. uri od Delavskega doma.

Delavski kolesarji

I. Delavsko kolesarsko osrednje društvo za Dravsko banovino je priredilo preteklo nedeljo, dne 19. maja t. l. svojo prvo cestno dirko Slov. Bistrica—Fram in nazaj. Na cilj je prvi došel Cvahte Franc iz Slov. Bistrice, v 42 min. 37 sek. Prvaku je poklonila venec sodružica Mici Verhovnikova ter mu čestitala, kakor tudi predsednik Verhovnik. Drugi je došel Šturm Davorin iz Frama v 43 min 37 sek., tretji Kac Franjo, trgovski pomočnik iz Slov. Bistrice v 47 min. 47 sek. Na cilju je igrala godba, nakar so bile udeležencem razdeljene nagrade v gostilni s. Sorčnika. Prvakom čestitamo!

Delamo

da Vas dobro in pošteno oblečemo

Naše cene so:

Din

Obleke za delavnik 120-160

Volnene obleke . . 170-390

Fantovske obleke . 110-290

Hlače 75-160

Otroške obleke . . 60-130

Športske kape . . 10- 18

Nepremočljivi hubertusi

320, 260, 160

TIVAR-OBLEKE